

Către: Senatului României

Subiect:

Observații, îngrijorări și propuneri de formulă îmbunătățită pentru propunerea legislativă:

[B520/2025](#)¹

Propunere legislativă pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.108/2022 privind decarbonizarea sectorului energetic

[AUR-98,57%; NEAFILIAȚI-1,43%]

Stimați Senatori,

Evaluarea argumentelor

Propunerea legislativă, susținută de o Expunere de Motive, urmărește decalarea termenelor de închidere a capacităților energetice pe bază de lignit și huiă, precum și a minelor și carierelor aferente.

Argumente pro modificării (prorogarea termenelor)

Categoria	Argumente
Securitate energetică națională	Scoaterea din funcțiune a capacităților de producție la termenele inițiale reprezintă o problemă de securitate națională , putând vulnerabiliza sistemul energetic ⁴ . Producția internă de energie este un pilon fundamental al siguranței naționale, mai ales în contextul geopolitic actual marcat de incertitudini și tensiuni.
Viabilitatea proiectelor alternative	Termenele de punere în funcțiune a noilor proiecte pe gaze naturale de la Ișalnița (850 MW) și Turceni (475 MW) nu pot fi respectate , acestea fiind decalate până în 2031 în propunerea de modificare. Închiderea capacităților pe cărbune fără alternative funcționale ar fi absurdă și excesivă .
Impactul social și economic	Păstrarea termenelor neschimbate ar avea consecințe sociale imposibil de reparat și ar duce la pierderea a aproximativ 9.000 de locuri de muncă direct la Complexul Energetic Oltenia (CEO), plus pierderi indirecte în lanțul valoric, afectând grav piața muncii din județul Gorj. CEO are un rol sistemic esențial la nivel regional, recunoscut inclusiv de Comisia Europeană.
Realismul implementării	Termenele inițiale din OUG 108/2022 (ex: scoaterea din exploatare a 3780 MW până la sfârșitul anului 2025) au fost considerate mereu nerealiste . O încercare forțată de respectare ar avea efecte dezastruoase ¹¹ .

Argumente contra modificării (menținerea termenelor inițiale - implicit)

Categoria	Argumente
Angajamente internaționale	România și-a asumat îndeplinirea unor măsuri de decarbonizare conform Planului de restructurare al CEO, aprobat de Comisia Europeană ² . Nerespectarea angajamentelor ar putea submina încrederea partenerilor europeni.

¹ Inițiatori: Barcari Dorina; Chelaru Mircia; Chertif Costache; Constantinescu Rodica; Dîrlău Andrei-Emil; Dumitrescu Cristina-Gabriella; Geamănu Ștefan; Iacob Constantin-Ciprian; Lavric Sorin; Negru Cornelii; Parasca Teofil; Păucean-Fernandes Luminița; Peiu Petrișor-Gabriel; Petre George-Cezar; Plăeșu Laurențiu; Potecă Vasiliță; Roman Marius-Valentin; Sandu Mircea-Ionuț; Silegeanu Cătălin; Șipoș Eugen-Cristian; Spau Dumitru; Ștefănescu Daniela; Stelea Niculina; Vasile Marian; Vlahu Nicolae; Artimon Dan-Cătălin; Avrămescu Ștefăniță-Alin; Badea Nelu-Valentin; Barstan Tiberiu-Claudiu; Biro Daniel-Răzvan; Bordian Alexandru; Boșutar Tiberiu-Nicolae; Butură Cristina-Irina; Ciornei Daniel-Cătălin; Cîrligeanu Ariadna-Elena; Coleșa Ilie-Alin; Coman Dragoș-Florin; Constantinescu Andra-Claudia; Dascălu Cristina-Emanuela; Enache Mihai-Adrian; Gheorghe Ionel; Gheorghe Mihai-Claudiu; Gherasim Laura; Gurlui Silviu-Octavian; Hristu Cosmin; Iagăr Monica; Iosub Cosmin-Teodor; Lovin Ramona; Matieș Călin-Gheorghe; Mihăescu Mugur; Mîndrescu Nicolae; Mitrea Dumitrina; Mușat Doru-Lucian; Negoescu Mihai-Bogdan; Negrea Petru-Gabriel; Oancea Silviu-Florin; Paraschiv Ciprian-Constantin; Pascariu Mihai-Cosmin; Păunescu Silviu-Titus; Popescu Antonio-Gabi; Popovici Florin-Cornel; Priescu Ionelia-Florența; Pușcașu Petre; Radu Fabian-Cristian; Șerban Gianina; Simion George-Nicolae; Tanasă Dan; Tilea Dumitru; Vadim-Tudor Lidia; Velcescu Florin-Bogdan

² Decizia C(2022) 553 final

Obiective de decarbonizare/climatice	Modificarea ar putea încetini procesul de decarbonizare, deși inițiatorii susțin că menținerea pe un termen limitat nu contravine obiectivelor verzi ale Uniunii, ci sprijină o tranziție sigură. Prorogarea ar putea prelungi utilizarea combustibililor fosili.
Finanțare europeană	Asumarea măsurilor de decarbonizare a permis României să primească finanțarea pentru investiții în capacități pe gaze naturale și surse regenerabile de energie. Decalarea termenelor ar putea ridica semne de întrebare cu privire la utilizarea și condițiile acestei finanțări.

Concluzii și analiza impactului

1. Riscurile la care sunt expuși cetățenii români prin adoptarea măsurii (prorogarea termenelor)

- **Risc geopolitic/climatic:**

Prorogarea termenelor menține dependența de sursele de energie bazate pe cărbune pentru o perioadă mai lungă, expunând România la eventuale taxe și reglementări mai stricte legate de emisii, deși acest lucru este echilibrat de necesitatea de a evita o criză.

- **Costul tranziției:**

Decalarea poate întârzia implementarea deplină a noilor tehnologii (gaze naturale, surse regenerabile), menținând costuri de operare ridicate ale capacităților învechite.

2. Beneficiile cetățenilor români în cazul adoptării (prorogarea termenelor)

- **Securitate energetică imediată:**

Măsura previne un deficit major de producție și o veritabilă tragedie în sectorul energetic, asigurând **stabilitatea Sistemului Electroenergetic Național (SEN)** în condițiile în care proiectele noi (Ișalnița, Turcenii) nu sunt gata.

- **Stabilitate socială:**

Previne pierderea a mii de locuri de muncă direct și indirect la Complexul Energetic Oltenia și în regiunea Gorj, prevenind o criză socială majoră²⁰.

- **Transparență în Tranziție:**

Permite o tranziție energetică bazată pe realitatea faptică, unde închiderea se face **doar după asigurarea unor noi capacități de producție funcționale**.

Sunt necesare și alte îmbunătățiri în acest domeniu?

Da, sunt necesare îmbunătățiri și acțiuni suplimentare.

Deși propunerea legislativă rezolvă criza iminentă prin realitatea termenelor (decalând închiderile minelor/carierelor până cel devreme în 2030 și termocentralele până în 2031/2032), este imperativ ca statul român să asigure:

1. Accelerarea realizării proiectelor alternative:

Termenele decalate pentru Ișalnița și Turcenii (2031) oferă un răgaz, dar Guvernul trebuie să monitorizeze și să urgenteze finalizarea acestora și a altor investiții în surse regenerabile, pentru a nu se ajunge la o nouă criză de termene în 2031.

2. Punerea în aplicare a măsurilor sociale:

Măsurile de prevenire a dificultăților sociale prevăzute în Planul de restructurare nu sunt îndeplinite la acest moment.

Este crucială implementarea imediată a programelor de recalificare profesională și de creare de noi locuri de muncă în regiunile afectate (Gorj, Hunedoara).

3. Dialog continuu cu Comisia Europeană:

Inițiatorii subliniază necesitatea unor discuții continue cu Comisia Europeană pentru a lua în calcul chiar un termen mai lung, precum anul 2049.

Un dialog transparent și proactiv este esențial pentru realinierea angajamentelor României la

situația reală, fără a pierde finanțările.

Această abordare echilibrată între necesitatea de decarbonizare și responsabilitatea națională de a asigura stabilitatea energetică și socială este calea patriotică de urmat.

Lipsesc elementele pentru:

1. înlocuirea termenelor depășite prin termene relative raportate la intrarea în vigoare;
2. definirea/ancorarea sintagmei „ready for hydrogen” prin reglementări ANRE/standardizare;
3. jaloane „gate-based” pentru PIF (autorizare, contractare EPC, finanțare, avize de conectare);
4. criterii obiective, cu rol clar al OTS/ANRE pentru scoaterea din conservare;
5. condiționări de mediu (AIM/IED/BAT), garanții financiare și inventar de pasive;
6. fișă financiară, surse clare de finanțare și ring-fencing parțial (ETS);
7. pachet social/Program național de Tranziție Justă;
8. guvernanță și monitorizare (comitet național/interministerial + comitete județene/locale);
9. transparență și raportare periodică;
10. compatibilitate ajutor de stat / notificare CE;
11. proceduri de achiziții competitive;
12. actualizare licențe / PIA/PIE de către autoritatea minieră.

PROPUNERI DE MODIFICARE

Textul din OUG 108/2022	Forma inițiatorului	Amendamente	Motivare
(3) Prin excepție de la prevederile alin. (1) lit. a), cel târziu până la data de 1 iunie 2023, 660 MW capacități de producere a energiei electrice pe bază de lignit pot fi trecuți în conservare până cel târziu la sfârșitul anului 2025. Acestea pot fi scoase din conservare și activate prin ordin al ministrului energiei, numai la solicitarea operatorului de transport și de sistem în condițiile prevăzute la alin. (4).	La articolul 4, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins: (3) Prin excepție de la prevederile alin. (1) lit. a), cel târziu până la data de 1 iunie 2023, 660 MW capacități de producere a energiei electrice pe bază de lignit pot fi trecuți în conservare până cel târziu la sfârșitul anului 2031. Acestea pot fi scoase din conservare și activate prin ordin al ministrului energiei, numai la solicitarea operatorului de transport și de sistem în condițiile prevăzute la alin. (4).	(3) Prin excepție de la prevederile alin. (1) lit. a), în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, 660 MW capacități de producere a energiei electrice pe bază de lignit pot fi trecuți în conservare până la data de 31 decembrie 2031. Scoaterea din conservare și activarea acestor capacități se realizează prin ordin al ministrului energiei, la solicitarea operatorului de transport și de sistem, în condițiile alin. (4)–(4²), numai pe baza: a) analizei de adecvanță și siguranță a Sistemului electroenergetic național întocmite de operatorul de transport și de sistem; b) avizului Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei privind conformitatea tehnică și condițiile de operare; c) respectării legislației aplicabile în domeniul mediului, în baza actelor de reglementare emise de autoritățile competente; d) asigurării resurselor financiare necesare pentru operare conformă și îndeplinirea obligațiilor de mediu aferente; e) respectării cadrului în materia ajutorului de stat, atunci când este cazul. Înaintea emiterii ordinului prevăzut la	- Claritate/previzibilitate și termene relative: textul înlocuiește termenul depășit („1 iunie 2023”) cu un termen relativ raportat la intrarea în vigoare, în linie cu art. 36, art. 59–63 din Legea nr. 24/2000. Integrează condiții obiective și trimiteri interne precise la alin. (4)–(4²) deja existente (regimul de activare, decontare dezechilibre, restricții de piață), evitând dublarea conținutului acestor alineate. - Trimiteri la reglementări existente: în loc să re-scrie regimuri tehnice/juridice, textul trimite la actele de reglementare de mediu, la ANRE pentru conformitatea tehnică, la OTS pentru analiza de adecvanță și la cadrul general privind ajutorul de stat. - Substanță tehnică/energetică: criteriile obiective pentru activare: sunt preluate cumulativ eventualele solicitări ale ANRE/ OTS/Guvern/CL/CES, iar ordinea de emitere (solicitare OTS – ordin al ministrului) respectă arhitectura existentă în OUG nr. 108/2022 (alin. (3) teza a II-a, corelat cu alin. (4)–(4²)). - Neintruziv pe piață: mențiunea „în condițiile alin. (4)–(4²)” ancorează explicit aplicarea normelor deja în vigoare privind dispecerizarea, decontarea dezechilibrelor, lipsa compensației pe piețele angro/echilibrare pentru energia produsă la

		teza întâi, Ministerul Energiei informează Comitetul interministerial al cărbunelui prevăzut la art. 18, precum și autoritățile administrației publice locale din unitățile administrativ-teritoriale afectate, asupra planului operațional de activare, inclusiv asupra principalelor măsuri de impact social și local. În termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, titularii licențelor pentru perimetrele miniere aferente capacităților prevăzute la teza întâi inițiază, potrivit legislației specifice, actualizarea documentațiilor și a programelor de exploatare/conservare și a planurilor tehnice, în vederea corelării cu prezentele dispoziții.	activare, prevenind conflictul cu regulile pieței și cu Regulamentul (UE) 2019/943 (cum este deja reflectat la alin. (4²)). - Conformitatea de mediu și financiară Mediu: clauza de conformare „în baza actelor de reglementare emise de autoritățile competente” acoperă obligațiile privind autorizațiile (AIM/AIM actualizată, IED/BAT, monitorizare), fără a replica normele de fond. - Finanțe: clauza „numai dacă sunt asigurate resursele financiare” respectă art. 138 alin. (5) din Constituție, fără a introduce detalii bugetare în textul de fond. - Clauza „respectarea cadrului în materia ajutorului de stat, atunci când este cazul” evită dublarea art. 7–11 din OUG nr. 108/2022 și a OUG nr. 77/2014, păstrând în același timp cerința Consiliului Concurenței/Guvernului de a nu activa măsuri incompatibile. - Informarea Comitetului interministerial al cărbunelui (art. 18) și a autorităților locale în amonte de ordinul ministerial realizează cerințele CES și ale autorităților locale (transparență/implicații locale), evitând crearea unei noi structuri paralele (economia normei). - Obligația de actualizare a planurilor/programelor miniere la autoritatea competentă (ANRM) cu termen și trimitere la legislația specifică răspunde cerinței ANRM/Guvern de corelare și este plasată concis ca normă conexă, fără a dubla legislația minieră sau a redefini proceduri. Textul se sprijină pe arhitectura
--	--	---	--

			existentă: alin. (4)–(4 ²) și (6) rămân pe deplin aplicabile; nu re-scrie formulele de decontare, restricțiile de piață, nici nu duplică mecanismele de ajutor de stat din art. 7–11. În schimb, introduce strict elementele-cheie solicitate de instituții la nivel de condiții cumulative de activare, informări prealabile și corelare minieră, cu termene relative, conform tehnicii legislative.
(9) Conform Planului de restructurare al Complexului Energetic Oltenia, aprobat de către Comisia Europeană prin Decizia C(2022) 553 final din 26 ianuarie 2022, pentru care s-a obținut finanțare din Fondul de Modernizare în valoare de 897 milioane euro, cu participarea Complexului Energetic Oltenia vor fi realizate noi investiții în capacități pe gaze naturale și surse regenerabile de energie, după cum urmează: a) 2 grupuri pe gaze naturale „ready for hydrogen” de tip CCGT, cu o capacitate totală de 1.325 MW:– Ișalnița: 850 MW - cu punere în funcțiune în 2026;– Turceni 475 MW - cu punere în funcțiune în 2026; b) 8 parcuri fotovoltaice cu o capacitate totală de 735 MW - până în 2024.	4. La articolul 4, alineatul (9), litera a) se modifică și va avea următorul cuprins: a) 2 grupuri pe gaze naturale „ready for hydrogen” de tip CCGT, cu o capacitate totală de 1.325 MW: - Ișalnița: 850 MW - cu punere în funcțiune în 2031; - Turceni 475 MW cu punere în funcțiune în 2031;	(9) Pentru înlocuirea capacităților scoase din exploatare se pot realiza, în condițiile prezentei ordonanțe, investiții în capacități pe gaze naturale de tip CCGT, proiectate și echipate astfel încât să fie „ready for hydrogen”, după cum urmează: a) două grupuri pe gaze naturale de tip CCGT, proiectate și echipate pentru a permite operarea cu amestecuri de hidrogen sau cu hidrogen pur, cu o capacitate totală de 1.325 MW: i) Ișalnița - 850 MW; ii) Turceni - 475 MW. Punerea în funcțiune a capacităților prevăzute la lit. a) este condiționată de îndeplinirea cumulativă a următoarelor jaloane („gate based”): 1. emiterea autorizațiilor și avizelor necesare, inclusiv autorizațiile de mediu aplicabile și avizul de conectare/întregire a parametrilor tehnici eliberat de operatorul de transport și de sistem; 2. obținerea avizului ANRE privind conformitatea tehnică și parametrii de operare corespunzători funcționării cu amestecuri de hidrogen ori hidrogen	Integrează toate elementele cerute de instituții: - definire/ancorare a sintagmei „ready for hydrogen”, - jaloane verificabile („gate-based”), - condiționalități ANRE/ OTS/ mediu/ finanțare/ ajutor de stat, corelări cu planul aprobat C(2022)553, Reglementează procedural informarea/ confirmarea îndeplinirii condițiilor. Evită redundanța cu legislația existentă, trimițând la reglementări ANRE și la acte subsecvente pentru detalierea procedurilor. Aplicarea practică a cadrului rămâne dependentă de acte subsecvente (ordine ANRE/Ministerul Energiei, avize OTS) și de eventuala autorizare a măsurilor de sprijin la nivelul Comisiei Europene, acolo unde este cazul. Formularea urmează cerințele de claritate și previzibilitate cerute de Legea nr. 24/2000: termeni obiectivi, jaloane verificabile („emiterea autorizațiilor”, „aviz ANRE”, „contractare/finanțare”), trimitere la acte și reglementări existente

		pur; 3. finalizarea procedurilor de contractare pentru execuție (inclusiv contracte EPC) și a contractelor de finanțare necesare, cu demonstrarea surselor financiare pentru implementare; 4. verificarea, la propunerea Ministerului Energiei, a compatibilității măsurilor cu regimul ajutorului de stat și eliberarea sau obținerea autorizațiilor/deciziilor necesare de la Comisia Europeană, după caz; 5. confirmarea, prin documente justificative, a integrării proiectului în planurile strategice și financiare relevante (Planul de restructurare aprobat - C(2022)553, programe PNRR/Fonduri de modernizare/alte instrumente), dacă este cazul. Definiție (prin trimitere la reglementări): în sensul prezentei prevederi, sintagma „ready for hydrogen” desemnează proiectarea, materializarea și echiparea tehnică a instalațiilor în conformitate cu cerințele tehnice aplicabile stabilite prin reglementările ANRE și standardele tehnice europene sau naționale aplicabile, astfel încât unitatea să poată fi ulterior adaptată pentru operarea cu amestecuri de hidrogen ori hidrogen pur fără a necesita reconstrucții care afectează în mod substanțial siguranța sau funcționalitatea rețelei. Ministerul Energiei, în colaborare cu ANRE și operatorul de transport și de sistem, va stabili, prin ordin sau act administrativ, detaliile procedurale pentru verificarea îndeplinirii jaloanelor prevăzute mai sus și termenele de verificare, fără a modifica condițiile	(ANRE, regulamente europene). În loc să re-definească standarde tehnice sau procedurale, textul trimite la reglementări și acte subsecvente pentru detalii, astfel evitând contradicții și redundanțe. Aceasta respectă recomandările Consiliului Legislativ (ancorare în reglementările ANRE) exprimate în avize. Introducerea obligației de verificare a compatibilității cu legislația privind ajutorul de stat și a demersurilor necesare (autorizații CE/renotificări) răspunde cerințelor Consiliului Concurenței/Guvern și evită riscul unei măsuri de sprijin neautorizate care poate conduce la recuperări ulterioare. Păstrarea obligației de avizare ANRE și de analiză de adecvare a OTS reflectă structura instituțională deja prevăzută de OUG 108/2022 (alin. (4)–(4²)). Aceasta asigură că punerea în funcțiune a unor capacități dispecerizabile nu pune în pericol adecvarea SEN și respectă regulile pieței interne (Regulamentul (UE) 2019/943). Jaloanele tehnice („aviz de conectare”, parametri de operare) permit verificări obiective, reducând riscul deciziilor discreționare. Solicitarea autorizațiilor de mediu ca jalon prealabil reflectă cerințele MMAP și aliniază punerea în funcțiune cu legislația de mediu (AIM/IED/BAT, monitorizare), prevenind activarea unor capacități în absența conformității de
--	--	--	---

		generale prevăzute de prezenta ordonanță și de reglementările europene aplicabile. Orice măsură de sprijin public pentru realizarea acestor investiții se acordă numai în conformitate cu legislația privind ajutorul de stat și după obținerea, când este necesar, a autorizației Comisiei Europene. Punerea în funcțiune se face numai după confirmarea cumulativă a îndeplinirii condițiilor tehnice, de mediu și financiare prevăzute mai sus, avizate de ANRE, OTS și, după caz, de autoritățile de mediu și financiare competente.	mediu. Cerința demonstrației surselor de finanțare și trimiterea la necesitatea respectării cadrului ajutorului de stat și a fișei financiare (unde este cazul) răspund solicitărilor MF și Constituției (art. 138 alin. (5)): orice cheltuială sau sprijin trebuie să aibă sursă prevăzută/identificată. Evită însă intrarea în detalii bugetare (rămâne în fișa financiară/actele subsecvente), conform tehnicii legislative. Jaloanele „gate-based” sunt proporționale: permit proiectelor să avanseze doar dacă îndeplinesc condiții tehnice, financiare și de mediu; în același timp nu blochează posibilitatea investițiilor, ci le condiționează pe baze obiective. Aceasta răspunde eventualelor preocupări ale CES și sindicatelor/autorităților locale (necesitatea jaloanelor și a unei tranziții ordonate). Stabilirea elementelor esențiale în lege (definiție prin trimitere, jaloane, condiții de compatibilitate cu ajutorul de stat) și lăsarea detaliilor procedurale (formate de aviz, termene procedurale, documente justificative) în sarcina ordonatorului de resort / ANRE / OTS (prin ordine, regulamente) respectă principiul separației competențelor administrative și tehnica legislativă.
--	--	---	---

(1) Carierele de lignit și exploatarea miniere de huilă se închid și se ecologizează după cum urmează: a) carierele Complexului Energetic Oltenia - conform Planului de restructurare, aprobat prin Decizia C(2022) 553 final din 26 ianuarie 2022, corelat cu necesarul de lignit pentru capacitățile energetice prevăzute la art. 4 alin. (1) care vor asigura funcționarea sigură și stabilă a Sistemului electroenergetic național și în concordanță cu lucrările de punere în siguranță cu extracție de lignit prevăzute în Planul de închidere a activității (PIA) pentru fiecare carieră; b) carierele Alunu și Berbești (CET Govora) - închidere și ecologizare până la 31 decembrie 2027; c) exploatarea miniere ale Complexului Energetic Hunedoara: (i) Lupeni și Lonea - lucrări de punere în siguranță, închidere și ecologizare până la 31 decembrie 2026; (ii) Livezeni și Vulcan - lucrări de punere în siguranță, închidere și ecologizare până la 31 decembrie 2032.	La articolul 6, alineatul (1) se modifică și se completează și va avea următorul cuprins: (1) Carierele de lignit și exploatarea miniere de huilă se închid și se ecologizează nu mai devreme de 31 decembrie 2030, după cum urmează: a) carierele Complexului Energetic Oltenia conform Planului de restructurare, aprobat prin Decizia C(2022) 553 final din 26 ianuarie 2022, corelat cu necesarul de lignit pentru capacitățile energetice prevăzute la art. 4 alin. (1) care vor asigura funcționarea sigură și stabilă a Sistemului electroenergetic național și în concordanță cu lucrările de punere în siguranță cu extracție de lignit prevăzute în Planul de închidere a activității (PIA) pentru fiecare carieră, până la 1 ianuarie 2031; b) carierele Alunu și Berbești (CET Govora) - închidere și ecologizare până la 31 decembrie 2032; c) exploatarea miniere ale Complexului Energetic Hunedoara: (i) Lupeni și Lonea lucrări de punere în siguranță, închidere și ecologizare până la 31 decembrie 2032; (ii) Livezeni și Vulcan lucrări de punere în siguranță, închidere și ecologizare până la 31 decembrie 2032.	(1) Carierele de lignit și exploatarea miniere de huilă se închid și se ecologizează după cum urmează: a) carierele Complexului Energetic Oltenia - conform Planului de restructurare aprobat prin Decizia Comisiei Europene C(2022)553 din 26 ianuarie 2022, în corelare cu necesarul de lignit pentru capacitățile energetice prevăzute la art. 4 alin. (1) care asigură funcționarea sigură și stabilă a Sistemului electroenergetic național, și în concordanță cu lucrările de punere în siguranță prevăzute în Planul de închidere a activității (PIA) pentru fiecare carieră; planurile de închidere/ecologizare (PIA/PIE) se actualizează în termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi; b) carierele Alunu și Berbești (CET Govora) - închidere și ecologizare până la 31 decembrie 2032; planurile de închidere/ecologizare (PIA/PIE) se actualizează în termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi; c) exploatarea miniere ale Complexului Energetic Hunedoara (Lupeni, Lonea, Livezeni, Vulcan) - lucrări de punere în siguranță, închidere și ecologizare până la 31 decembrie 2032; planurile de închidere/ecologizare (PIA/PIE) se actualizează în termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi. Planurile actualizate prevăzute la lit. a)–c) includ devize și garanții financiare pentru lucrările de închidere și pentru monitorizarea post-inchidere, precum și	Închide criticile de tehnică legislativă și de fond: aliniaza termenele, impune actualizarea planurilor operaționale (PIA/PIE) într-un termen executoriu, introduce exigențe de finanțare/garanții și tratează sănătatea publică și impactul socio-economic, menținând coerența cu alin. (2)–(3), cu art. 4 și cu angajamentele UE. Se utilizează termene precise (31.12.2032 pentru b) și c)) și termene relative (90 de zile pentru actualizarea PIA/PIE), în consonanță cu recomandările Consiliului Legislativ și cu cerințele de calitate a reglementării (art. 36, art. 59–63). Se evită redundanțele cu alin. (2)–(3) ale art. 6 (care reglementează deja conformarea de mediu), prin trimitere generală, nu prin re-reglementare detaliată. Lit. a) ancorează în mod expres calendarul CEO în Decizia CE C(2022)553 (planul de restructurare) și corelează cu art. 4 alin. (1) (adecvarea SEN), reflectând recomandările instituționale și evitând conflicte cu angajamentele UE. Introducerea obligației ca planurile actualizate să includă devize și garanții financiare aliniaza norma la art. 138 alin. (5) din Constituție (cheltuieli numai cu indicarea sursei) și la observațiile Ministerului Finanțelor privind caracterul bugetar al lucrărilor de închidere/monitorizare post-inchidere.
---	---	--	--

		capitole privind sănătatea publică și impactul socio-economic.	Detaliile finanțării rămân în fișa financiară și actele subsecvente (evitând supra-reglementarea în textul de lege). Coerență cu regimul de mediu și sanitar Prevederile nu duc la alin. (2)–(3) privind conformarea de mediu; însă cer ca PIA/PIE să includă capitole privind sănătatea publică și impactul socio-economic, în linie cu observațiile MMAP/CES și cu practica evaluărilor integrate (EIS/rapoarte). Corelare minieră și operațională Actualizarea PIA/PIE într-un termen unitar (90 de zile) oferă un calendar executoriu compatibil cu reglementările miniere; mențiunea „punere în siguranță” păstrează legalitatea lucrărilor tehnice necesare până la închidere (conform stării de fapt și cadrului minier).
--	--	--	---

ARTICOLE NOI

Art. II - Definiții și ancore tehnice

(1) În sensul prezentei legi:

- a) „ready for hydrogen” desemnează configurarea tehnică a instalației astfel încât aceasta să permită, ulterior, funcționarea cu amestecuri de hidrogen sau cu hidrogen pur, fără reconstrucții care să afecteze substanțial siguranța sau funcționalitatea rețelei; cerințele detaliate privind „ready for hydrogen” se stabilesc prin reglementări ale Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei (ANRE) și, după caz, prin standarde tehnice recunoscute la nivel european sau național;
- b) „jalon/gateway (gate-based)” desemnează un prag verificabil din planul de investiții (autorizare de mediu, autorizație de construire, contract EPC semnat, confirmare finanțare, aviz de conectare), a cărui îndeplinire este condiție prealabilă pentru trecerea la etapa următoare (inclusiv pentru punerea în funcțiune).

(2) Termenele stabilite în prezenta lege raportate la intrarea în vigoare produc efecte indiferent de data adoptării modificărilor.

Art. III - Jaloane „gate-based” și procedură pentru punerea în funcțiune a capacităților „ready for hydrogen”

(1) Punerea în funcțiune a oricărei capacități declarate „ready for hydrogen” este condiționată cumulativ de îndeplinirea jaloanelor „gate-based” stabilite în planul de investiții aprobat și, minim, de: autorizații de mediu aplicabile, autorizație de construire, contract EPC/turn-key semnat, dovada cofinanțării/garanțiilor financiare, aviz de conectare/evacuare emis conform reglementărilor ANRE și OTS.

(2) ANRE elaborează, în termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare, reglementările care detaliază cerințele „ready for hydrogen”, parametrii de conformitate tehnică și procedurile de emitere a avizelor tehnice; ordinele/actele ANRE vor fi adoptate cu consultarea OTS și, dacă este cazul, a organismului național de standardizare.

(3) Ministerul Energiei, în colaborare cu OTS, ANRE și autoritățile de mediu, verifică și certifică îndeplinirea jaloanelor; Ministerul Energiei este mandatat să inițieze, când este necesar, demersurile de notificare/renotificare către Comisia Europeană cu privire la orice măsură de sprijin public aferentă punerii în funcțiune.

Art. IV - Conservare / reactivare a capacităților și criterii obiective

(1) Capacitățile trecute în conservare în temeiul art. 4 alin. (3) din OUG nr. 108/2022 pot fi scoase din conservare și reactivate numai la solicitarea operatorului de transport și de sistem, susținută de o analiză documentată de adecvare și siguranță a Sistemului electroenergetic național (OTS), avizată de ANRE, care demonstrează necesitatea și proporționalitatea reactivării, precum și conformitatea cu reglementările de mediu aplicabile.

(2) ANRE, în consultare cu OTS, stabilește criterii tehnice minime pentru conservare (măsurile de întreținere, teste periodice, timpi de pornire, parametri operaționali) și pentru condițiile de reactivare; criteriile se adoptă în reglementare în termen de 90 de zile.

(3) Pentru capacitățile în conservare operatorii furnizează OTS și ANRE date operaționale periodice (disponibilitate, timp estimat de punere în funcțiune, teste), în format și termene stabilite prin reglementări, pentru a permite planificarea adecvată a serviciilor tehnologice de sistem.

Art. V - Conformitate de mediu, evaluări și garanții

(1) Punerea în funcțiune sau reactivarea oricărei capacități, precum și lucrările majore conexe, sunt condiționate de deținerea și actualizarea autorizațiilor de mediu aplicabile (inclusiv autorizații integrate/autorizații de mediu), finalizarea procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului (EIA/SEA) și, după caz, a evaluării adecvate, respectarea cerințelor IED/BAT și a obligațiilor de monitorizare a emisiilor.

(2) Operatorii actualizează, în termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare, inventarul pasivelor de

mediu și formează/actualizează garanțiile financiare suficiente pentru acoperirea costurilor de închidere, ecologizare și monitorizare post-inchidere; utilizarea acestor garanții este supusă unor reguli de transparență și audit.

(3) Pentru proiectele noi „ready for hydrogen” evaluările de impact asupra mediului și, după caz, evaluările adecvate se finalizează anterior emiterii autorizației de construire; orice evaluare de impact asupra sănătății (EIS) solicitată de Ministerul Sănătății se corelează cu EIA.

Art. VI - Actualizări miniere, PIA/PIE și garanții miniere

(1) Titularii licențelor miniere aferente perimetrelor vizate actualizează, în termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare, documentațiile pentru actualizarea licențelor (program exploatare/conservare, planuri tehnice, PIA/PIE) și le supun evaluării autorității competente; autoritatea soluționează cererile complete în termen de 60 de zile.

(2) Planurile de închidere și ecologizare pentru perimetrele miniere se actualizează în termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare și includ lucrările de punere în siguranță (inclusiv extracție auxiliară strict necesară, aprobată expres), devize, termene și garanții financiare pentru post-inchidere.

(3) Orice extracție auxiliară în perioada de conservare se supune aprobării prealabile a autorității competente și este evidențiată distinct în raportările minier-geologice semestriale.

Art. VII - Fișa financiară, surse și ring-fencing parțial

(1) Inițiatorul, împreună cu ministerele de resort, elaborează fișa financiară a prezentei legi înainte de adoptare, conform Legii nr. 500/2002; fișa include proiecție multianuală și identificarea surselor (buget de stat, fonduri UE: JTF, PNRR, Fondul pentru Modernizare etc.).

(2) Cheltuielile generate de conservare, punere în siguranță, închidere/ecologizare și măsuri sociale se finanțează cu respectarea art. 138 alin. (5) din Constituție și se includ în fișa financiară; Ministerul Finanțelor și Ministerul Energiei elaborează, în termen de 30 de zile, nota comună privind impactul bugetar.

(3) Un procent-cadru din veniturile ETS poate fi destinat cu prioritate pentru finanțarea cheltuielilor de închidere, ecologizare și tranziție, în condițiile legii, cu mecanisme de ring-fencing și raportare anuală.

Art. VIII - Compatibilitate ajutor de stat, procedură de notificare/renotificare

(1) Orice măsură de sprijin public, garanție de stat sau schemă finanțată ce decurge din aplicarea prezentei legi se acordă cu respectarea legislației privind ajutorul de stat și a procedurilor naționale (OUG nr. 77/2014); dacă se estimează impact asupra angajamentelor asumate în decizii ale Comisiei Europene (inclusiv C(2022)553), Ministerul Energiei, în colaborare cu ministerele relevante, inițiază demersurile de notificare/renotificare în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare.

(2) Măsurile de sprijin se proiectează astfel încât să evite supracompensarea; pentru fiecare schemă se prevăd mecanisme de ajustare/recuperare a excedentelor identificate.

Art. IX - Achiziții, competitivitate și evitare a subvențiilor încrucișate

(1) Investițiile publice și lucrările finanțate în temeiul prezentei legi se atribuie prin proceduri concurențiale, cu criterii de performanță, sustenabilitate, inovare și cost al ciclului de viață; criteriile încurajează, în limitele dreptului UE, participarea industriei naționale fără a impune restricții discriminatorii.

(2) Se interzice utilizarea veniturilor reglementate sau a compensațiilor aferente obligațiilor de serviciu public pentru finanțarea activităților comerciale concurente, fără separare contabilă și mecanisme de ring-fencing.

Art. X - Programul național de Tranziție Justă (forța de muncă) și Planul Social

(1) Se instituie Programul național „Tranziție Justă - Forța de muncă”, coordonat de Ministerul Muncii în parteneriat cu Ministerul Energiei și MIPE; programul include: venit de tranziție condiționat, programe de reconversie profesională, stimulente pentru angajatori, mobilitate și servicii sociale integrate; regulamentul de aplicare se aprobă prin hotărâre de guvern în termen de 30 de zile.

(2) Orice operator care beneficiază de facilități, compensații sau amânări prevăzute de prezenta lege este obligat să elaboreze și să implementeze un Plan Social (local/sectorial) agreeat cu reprezentanții salariaților și autoritățile locale; existența Planului Social este condiție pentru accesul la anumite forme de sprijin public.

Art. XI - Guvernanță, comitete și monitorizare

(1) Se înființează Comitetul interministerial pentru monitorizarea tranziției (Ministerele Energiei, Finanțelor, Muncii, Mediului, Economiei, Sănătății; ANRE; OTS) care raportează semestrial Guvernului și Parlamentului; comitetul coordonează procedura de notificare UE, monitorizarea financiară și implementarea pachetelor sociale.

(2) La nivel județean se înființează comitete județene de tranziție, constituite prin hotărâre a consiliului județean, care elaborează Planul Județean de Tranziție Justă și prioritizează proiectele locale pentru cofinanțare; comitetele locale asigură consultarea publică și validarea Planului Social Local.

Art. XII - Raportare, transparență și date

(1) Operatorii și ordonatorii principali transmit trimestrial Ministerului Finanțelor, Ministerului Energiei, ANRE și comitetelor competente date privind execuția financiară, stadiul jaloanelor, stadiul lucrărilor de închidere/ecologizare, indicatorii sociali (persoane sprijinite, cursuri finalizate, plasări) și indicatorii de mediu/sănătate. Ministerele publică sinteze periodice cu respectarea confidențialității comerciale.

(2) ANRE și OTS publică anual o sinteză privind adecvarea resurselor și necesarul de servicii tehnologice de sistem; MMAP și MS publică anual rapoarte privind conformitatea de mediu și indicatorii sanitari corespunzători zonelor afectate.

Art. XIII - Dispoziții tranzitorii, intrare în vigoare și corecții tehnice

(1) Reglementările subsecvente prevăzute în prezentele articole (ANRE, ordine ministeriale, regulament de aplicare) se emit în termenele prevăzute: 30–90 de zile de la intrarea în vigoare, conform fiecărui articol care prevede expres termen.

(2) În cuprinsul OUG nr. 108/2022 art. 4 alin. (3) sintagma „cel târziu la data de 1 iunie 2023” se înlocuiește cu „în termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi”.

(3) Trimiterile la „ANRM” din texte se înțeleg, la data intrării în vigoare, ca referire la autoritatea competentă succesoare conform legislației organizatorice în vigoare.

Argumentare juridică succintă

1. Tehnică legislativă și non-redundanță (Legea nr. 24/2000)

Structura articolelor noi delimitează clar domeniile (tehnic/energetic, mediu, minier, financiar, social, guvernanță) și folosește trimitere la reglementări sau acte administrative pentru detalieri (ANRE, ordine, HG).

Aceasta evită duplicarea normelor de fond deja cuprinse în coduri și acte de reglementare și respectă cerințele de claritate, predictibilitate și economie normativă impuse de Legea nr. 24/2000.

Termenele relative (raportate la intrarea în vigoare) elimină problemele de aplicabilitate determinate de termenele aflate în textul inițial.

2. Conformitate cu dreptul Uniunii și regimul ajutorului de stat

Art. VIII și dispozițiile din Art. XIII instituie obligații clare de notificare/renotificare pentru a evita riscurile de incompatibilitate cu deciziile Comisiei și potențiale recuperări.

Reglementările pentru achiziții competitive și mecanismele de evitare a supracompensării răspund cerințelor Consiliului Concurenței și recomandă bune practici.

3. Siguranță energetică și rol instituțional (ANRE / OTS)

Art. III și Art. IV instituie roluri și jaloane clare pentru ANRE și OTS: definirea „ready for hydrogen”, criterii tehnice pentru conservare/reactivare, condiționarea reactivării de analiza de adecvare a OTS și avizul ANRE.

Aceasta asigură decizii tehnice obiective, evitând reactivări discreționare care ar pune în pericol criteriul N-1 sau serviciile tehnologice de sistem.

4. Protecție de mediu și sănătate

Art. V, VI, XII și prevederile conexe impun actualizarea PIA/PIE, garanțiile financiare pentru ecologizare și monitorizarea post-închidere, precum și corelarea EIA/EIS pentru protecția sănătății.

Aceste obligații răspund observațiilor MMAP și MS și previn externalizarea costurilor de

remediere.

5. Finanțare și responsabilitate bugetară

Art. VII impune fișa financiară, identificarea surselor și mecanisme de ring-fencing parțial.

Art. XI prevede guvernanță și comitete de monitorizare, iar Art. XII raportare trimestrială/anuală.

Aceste dispoziții răspund cerințelor MF pentru acoperirea cheltuielilor și transparență.

6. Pachet social și dialog social

Art. X și prevederile privind Planul Social, Programul național și comitetele locale/județene răspund solicitărilor CES, MMSS, sindicatelor și autorităților locale: asigură reconversie, venit de tranziție condiționat, stimulente pentru angajatori și condiționarea sprijinului public de existența planurilor sociale.